כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת ויקרא / פרשת החודש ■ כ"ז אדר ה'תשע"ב ■ 21.03.2012 ■ גליון מס' 165

תפוצה לכל קהילות ישראל

שלא חיסר בעולמו דבר

הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א
על 'ברכת האילנות' בהלכה ובמנהג

הגאון ה"בן איש חי" מסביר כי ברכת האילנות נתקנה כדי ש"זכור יזכור האדם כשיראה האילנות וישים אל ליבו שהאילנות בזמן הזה הינן דשנים ורעננים, ואחר כך נהפכו בימות החורף לעצים יבשים. וכן האדם עץ השדה". ה"תפארת ישראל" מרחיב את הדברים בלשונו הציורית וכותב כך: "העולם ובריותיו עומדים בקשר אמיץ יחד ומקרה האחד הוא מקרה השני. בחורף, יהיה לא לבד חורף בעולם, כי אם גם על כל הבריות בו, יהיו אז רפויי ידיים ומושקעים בתרדמה, וקיפאון ונמיכות רוח ימשלו על הכל. ואולם, כאשר יבקע הקרן הראשון מהאביב על פני העולם, אז שוב ישוב הכל להעלות נר החיים. הכל בטבע יקיץ לחיי ילדות חדשים, כמו שנאמר "חדשים לבקרים", היינו, שבכל בוקר יתראה חיות חדשה בטבע הבריאה וכח חדש יתראה בו, "רבה אמונתך ה'" - ואיך נאמן אתה ה', שהלוונו לטבע שלך בחורף כוחות העולם, והנה תשלם לנו באביב אחוזים כפולים ממה שהלווינו לה..." ומוסיף ה"תפארת ישראל" ומקשר את האילנות אלינו, כך: "והישראלי, שבכל השינויים שיקרו בטבע, תמיד ימצא בהן דבר אשר יעוררו לבקש השלמת נפשו, לכן כשרואה אילנות מלבלבים שיתהוו על ענפי האילנות כמו לבבות קטנים רטובים, ייזכר כי האדם עץ השדה - גם זה האילן ייאבד פעם אחת את רטיבותו בחורף שלו, היינו בזקנותו. אך בסוף החורף ההוא, יקיץ לאביב יותר יפה וישוב לחיי נערות שוב, ללבלב בחיים אחרים בעולם הבא". והוא מסיים בלשון מליצית ויפה: "ועיקר כוונתו בברכתו, שכל זה נסדר כך מיוצר בראשית יתברך כדי להנאות בהם בני אדם, שעל ידי זה יחשוב האדם גם כן שהמיתה הנדמית שלו, ישאנו לחיים אחרים, וענן הרעם של המוות תשאנו כאליהו לשמים, לאור לפני ה' באור החיים".

הגאון רבי מרדכי כהן, מגורי האר"י הקדוש, מסביר בספרו "שפתי כהן" כי המיוחדות של עץ נובל ומלבלב הוא, שבדרך כלל אדם אינו נעצר כדי להתבונן על מעשי הטבע המופלאים, משום שהוא הורגל בהם מכבר הימים. אך כשמביט הוא יום אחד ורואה את העץ מתרוקן מעליו, הנעלמים ברוחות השלכת, והנה כעבור חודש-חודשיים מתחיל העץ ללבלב ולהעלות ציצים ופרחים, מיד מכיר הוא בגדולת הבורא, הבאה לידי ביטוי בטבע הבריאה המקסים והמפעים.

הנשמות היושבות בחומת גן העדן

מדברי הזוהר הקדוש (בפרשת בלק) אנו למדים כי בתקופת ניסן משוטטות להן הנשמות ויושבות על חומת גן העדן. הנשמות, כך לדברי הזוהר הקדוש, נראות כמו ציפורים המצפצפות ומשוררות להקב"ה, ומתפללות למען בני האדם היושבים בעולם הזה. זאת, מפני שבימים אלו עסוקים בני האדם במצוות החג ובמעשים טובים. לאור דברי הזוהר הללו, ביאר הגאון רבי נתן גשטטנער שליט"א, רב קרית אגו"י בבני ברק, כי משום כך אנו יוצאים בחודש ניסן לגינות ולפרדסים ומשבחים לאלוקינו על הבריות הטובות, הן הנשמות המתפללות על בני האדם, כשעל ידי ברכותיהם של ישראל מתעלות להם הנשמות וזוכות ליכנס לגן העדן.

הקשר בין הנשמות לברכת האילנות מופיע כבר בספרי קבלה קדומים וגם הגאון ה"בן איש חי" כותב שברכת האילנות רומזת "על נשמות שמתדבקים באילנות", ולזה אומרים בברכה: "בריות טובות ואילנות טובות", שיברכו עליהם בני אדם ומתקנים אותם"!

רבותינו חכמי הקבלה מסבירים כי אותם אלו המגולגלים בצומח יכולים לעלות ולהתגלגל מן הצומח אל החי דווקא בחדשי ניסן ואייר, סיון ותמוז (כאשר נשמה המגולגלת בדומם, עולה אל הדרגה הבאה, הצומח, בחדשים אב ואלול, תשרי וחשוון, ונשמה המגולגלת בחי מתגלגלת באדם בחדשי כסליו, טבת, שבט ואדר). כך שהראש לחודשי עליית הצומח הוא חודש ניסן. ולכן, כך כתבו חכמי הסוד, מברכים את ברכת האילנות דווקא בחודש ניסן, כדי לסייע לבירורו של הצומח המתחיל בחודש זה, כשעל ידי

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

זכות הציבור לדעת
הסקרנות המונחת בטבע האדם היא מבורכת, אבל צריך לנהוג עמה בשתי מגבלות, שלא תפגע בסקרן עצמו...
המשך בעמ' 3

אזריע העולם נמאסתם
במסגרת ההתקפה הכללית על החרדים ועל הדתיים, דרשו חברי "עיר ללא הפסקה" תנועת אוטובוסים בשבת...
המשך בעמ' 4

שו"ת חורף
האם שאיבה חשמלית אינה עדיפה
הרב שבתי יגל שליט"א כתב הנחיות בעניין שאיבת חלב מינקת בשבת, ואם הבנתי נכון, במקרה והתינוק...
המשך בעמ' 6

סיפור לשבת
הפרדס של ר' אליהו דושניצר
בספר המרתק והחינוכי כל-כך "שאל אביך ויגדך", מתוך אוצרותיו של המגיד הירושלמי...
מגדיר הצמחים של ר' חיים עוזר
מסופר על מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, אב"ד וילנא ומחבר השו"ת המפורסם "אחיעזר"...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ פרשת החודש
■ ויקרא אל משה
■ ושחט אותו על ירך המזבח צפנה
■ דעת הרבנית
המשך בעמ' 6

ברכת האילנות וסודה יצליחו המברכים להעלות את הנשמות המגולגלות בשתי דרגות בזה אחר זה, כשהנשמות המגולגלות מהצומח יעלו היישר להתגלגל בבן אדם, מבלי צורך להתגלגל בבעל חי.

מסיבה זו, מסביר ה"בן איש חי", נוהגים חסידים ואנשי מעשה לברך ברכה זו במניין של עשרה יהודים, כדי שלאחר הברכה יוסיפו פסוקי תורה ויאמרו קדיש, כדי שלימוד התורה והקדיש יוסיפו בעלייתם של הנשמות ובירורם, מן הצומח ולמעלה למעלה.

יסודות קבליים אלו קשורים כמובן גם לנושא הארוך של ברכת האילנות בשבת, כאשר ישנם מחכמי הספרדים הכותבים שאין לברך ברכה זו בשבת מפאת בירור הניצוצות הקדושים העולים מברכה זו. ואגב, מעיקר הדין ודאי מותר לברך ברכת האילנות בשבת. ואדרבה, היו כאלה, וביניהם גאון ישראל האדר"ת זצ"ל, רבה של ירושלים, פוניבז' ומיר, שנהגו לברכה דווקא בשבת, כדי להוסיף ברכה למניין ה"מאה ברכות".

ברכה על אילן הנעבד בשמיטה

היה זה לפני מספר שנים. הטלפון צלצל בביתנו ועל הקו היה פעיל בארגוני "ישיבות המתמידים" לילדים באזורנו. "לקחנו את הילדים לסיור באזור, ויש כאן קבוצת אילנות עם פרחים יפים ומלבלבים ואנחנו רוצים לברך עליהם ביחד את "ברכת האילנות", מספר האיש שמעבר לקו, "הבעיה היא שהאילנות שייכים לחילוני שעובד בשמיטה. האם אפשר לברך על אילנות כאלה את הברכה?"

השואל שאל שאלת חכם, כיוון שישנן דעות בהלכה, כדעת המהר"י חגיז ועוד, הסוברות שאילן שניטע בעבירה נגד רצון הקב"ה, אין לברך עליו את ברכת ההודאה לאלוקים, למרות שפרותיו מותרים לאכילה מצד ההלכה. האחרונים דנו האם מברכים על עץ ערלה, שאינו אסור בעצם עצמותו אלא שהתורה רק אסרה ליהנות ממנו- 3 שנים. רבי עקיבא איגר מסתפק בדבר וה"חוות יאיר" נוטה לאסור. ומה עם אילן שמיטה? בספר "מעשה חמד" כותב שאין לברך על אילנות שנעבדו באיסור שביתת שביעית, אך בשם רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל מובא שאין כל חשש לברך על אילנות אלו, כיוון שהאיסור אינו בגוף העץ ומטעמים נוספים.

ברכת החמה או ברכת האילנות?

רבים מגדולי ישראל, וביניהם מרן רבנו הסטייפלר זצוק"ל ומרן הגרש"ז אוירבך זצוק"ל, נהגו לברך ברכת האילנות בראש חודש ניסן מיד לאחר התפילה. הסטייפלר זצ"ל בירך על האילנות גם בשבת קודש ולפני הברכה (כמנהגו בכל ברכת ברכה) הקפיד לרחוץ את ידיו. הגאון הסטייפלר אמר גם כי ברכה זו מסוגלת להוספה ביראת שמים.

בשנת תשמ"א נערך מעמד ברכת החמה, היוצאת אחת ל-28 שנים (כמו בשנה הבאה, שנת התשס"ט, בה נברך את ברכת החמה), והסטייפלר זצ"ל הסתפק האם כדאי לברך את ברכת האילנות, שהיא תדירה יותר ונוהגת אחת לשנה, או שעדיף לברך "ברכת החמה", שהיא ברכת "עושה מעשה בראשית", שמברכים אותה אין ספור פעמים בשנה. בנו של הסטייפלר הקדוש, מו"ר הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, הוכיח מדברי הגמרא בסוכה (דף נ"ו עמוד א'), שם מובא שברכת הזמן תדירה יותר מסוכה למרות שברכת הזמן הרגילה (ברכת שהחיינו) נאמרת על מצה או פרי חדש ולא על סוכה. מכאן הוכיח הגר"ח קנייבסקי שליט"א שעדיף לברך קודם את "ברכת החמה" (היינו את ברכת "עושה מעשה בראשית"), לפני שמברכים את ברכת האילנות. הדבר עורר פולמוס הלכתי - תורני רחב כדרכה של תורה. הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל דחה את הראיה והגר"ח קנייבסקי לא הסכים לדחייתו. צורבים צעירים הגיבו ודברי התורה נישאו ברמה. (הפולמוס פורסם בקובץ "חידושי תורה" שיצא באותם הימים ובספר "מעשה חמד". עיינו שם).

ולסיום, מספר הלכות מעניינות: אדם שפריחת האילנות גורמת לו לאלרגיה, כתבו הספרים שביכולתו לברך על הלבלוב, כיוון שסוף סוף נהנה הוא מפירות העצים עצמם ומריחם של הפרחים.

אם בבית הכנסת, בו מתעתדים לצאת לברך את ברכת האילנות, עומדים לקיים ברית מילה, אזי יש למול קודם את התינוק, מפני שמצוות המילה תדירה היא יותר. גם אדם שיש לו שיעור קבוע לאחר התפילה, לא יבטלנו כדי לצאת לברך ברכה זו, ובוודאי כך צריך לנהוג כשמדובר בשיעור "דף היומי" וכדומה, בו משתתפים רבים. אלא ילמדו קודם את חוקם הקבוע ויברכו רק לאחר הלימוד.

עדיף לברך ברכה זו על עצי בשמים (לשון הרב החיד"א בספרו עבודת הקודש), עדיף לברך על שני אילני מאכל (מנהג ירושלים ומנהג בגדד ועוד), ויש שנהגו לברך דווקא על פרחי רימונים (מנהג אלג"ר) או על פרחי שקדים (מנהג אלג"ר ועוד מקומות, וכן מובא בברכי יוסף), וכמובן שעדיף לברך על אילנות מלאים, נאים ומלבלבים ביותר (ישמח לב).

ניתן לברך את הברכה גם בלילה לאור החשמל, ובלבד שיראה את הלבלוב בבירור. מברכים את הברכה רק על אילני מאכל ולא על אילני סרק וגם לא על אילן שאינו מניב השנה פירות. גם באילן פירות, לא יברך אלא רק על אילן שיש בו פרח העשוי לגדול ולהיהפך לפרי. מברכים גם כשיש באילן רק פרח אחד, אך עדיף לברך על אילן עם פרחים רבים, ובראשם פרח כעין שושנה לבנה או אדומה.

ושנזכה ליהנות כולנו מנס הטבע הנפלא של בורא העולם, להודות לו ולשבחו מרוב טוב ואושר.

ברכה בישראל, ברכה באפריקה

ר' ש.ד., איש עסקים מאלעד, ביקר את "ברכת האילנות" בראש חודש ניסן בשנה שעברה. כעבור חצי שנה נסע ר' ש.ד. לביקור- עסקים בניגריה, שם פורחים העצים ומלבלבים בחודשי אלול ותשרי. הנוסע הסתפק האם כעת, כשהגיע למקום בו פורחים האילנות בתקופה אחרת של השנה, עליו לברך שוב את "ברכת האילנות".

הגר"נ גשטטנער זצ"ל, בשו"ת "להורות נתן", נדרש לשאלה והוא פסק שכיוון שהיהודי בירך כבר בחודש ניסן ברכה זו, שוב לא יברכה שנית באותה השנה. גם בשו"ת "תשובות והנהגות" כתב שאין צורך לברך שוב, אך ישנם שנהגו לבקש מאדם אחר, שעדיין לא בירך את הברכה, שיוציאו ידי חובה מחמת הספק.

הגר"נ גשטטנער מתייחס גם לשאלה מעניינת נוספת, והיא, האם אפשר לברך ברכת האילנות על עץ חרובים, שמצמיח פירות רק כעבור שבעים שנה (תענית כג, א) או לאחר שלוש שנים (ראה בכורות ח, א). הוא פוסק שאפשר לברך על אילן זה ללא כל חשש, כיוון שאין זה נוגע לנו מתי נהנה מפירותיו. בייחוד שלפי המציאות שכיום, פירות החרוב צומחים מהר כיתר העצים והטבע השתנה בעניין.

ונסיים בדברי הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות ק"צ): "יש בברכה זו תיקון גדול. ראשית, יש בה אמונה בהקב"ה שברא הכל, וכן על פי סוד יש בזה תיקון לנשמות המגולגלים. ובירושלים עיר הקודש ראיתי מובילים את התשב"ר למקום שיש גינה עם אילנות ומברכים שם כולם יחד, ונאה המנהג ויאה לקדש שם שמים ולחנך את הנוער שכל הבריאה כולה יצירת הקב"ה".

פרשת ויקרא

זכות הציבור לדעת

/ הרב יעקב הלוי פילבר

"והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עוונו" - ויקרא ה' א'

הסקרנות המונחת בטבע האדם היא מבורכת, אבל צריך לנהוג עמה בשתי מגבלות, שלא **תפגע בסקרן** עצמו, ושלא תביא **לפגיעה בזולת**. התורה מגבילה את סקרנות האדם בשני תחומים: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" וכפירוש המדרש (ספרי שלח קטו): "אחרי לבבכם - זו **מינות**, ואחרי עיניכם - זו זנות". על הסקרנות הבלתי מבוקרת כתב שלמה (קהלת יא ט): "שמח בחור בילדותך ויטבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך **ובמראה עיניך**", ובצדק תמהו על כך במדרש (קה"ר שם): **"הותרה הרצועה - לית דין ולית דיין?!"** מפני שהמתירנות הבאה מסקרנות בלתי מבוקרת סופה להביא אנרכיה ואיש הישר בעיניו יעשה, ואם כך איך לכאורה שלמה ממליץ עליה? אלא שלא זו היתה כוונת שלמה שהרי סיים בסוף דבריו: "ודע כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט", אדרבא שלמה בדבריו בא להזהיר את האדם כי הנוהג במתירנות סופו ליתן על כך את הדין.

המתירנות הנפוצה בחברה הישראלית העכשווית למרות שאינה מטיבה עם החברה, היא נתמכת בסיסמא: **"זכות הציבור לדעת"**, זכות שלדעתם מקדשת כמעט את כל האמצעים, עד שכל עוד אינה פוגעת בבטחון המדינה, (ולדאבוננו גם מגבלה זו הולכת ונשחקת אט אט), יש לאדם הזכות לפרסם ברבים את כל הידוע לו. ואילו התורה מתנגדת לזכות המפוקפקת הזו ואוסרת עלינו להשתמש בה במיוחד כאשר היא פוגעת בזולת. הגבלת התורה להפצה בלתי מבוקרת של המידע מתחילה בתופעת ההדלפה, שעליה אמרו בגמרא (יומא ד ב): "מנין לאומר דבר לחברו שהוא (השומע) **ב'בל יאמר'** (שלא ידליפם לאחרים) עד שיאמר לו (האומר): לך אמור? שנאמר: 'וידבר ה' אליו... לאמר'", וההדלפה אסורה אפילו אם אינה גורמת נזק למאן דהו. חמורה ממנה היא תופעת **ה"רכילות"**, שעליה הזהירה התורה (ויקרא יט טז): "לא תלך רכיל בעמיך". הרכלן הוא מי שאוסף אינפורמציה ומפיצה לאחרים, כדברי הרמב"ם (הל' דעות פ"ז): "איזהו 'רכיל'? זה שטוען דברים והולך מזה לזה ואומר: כך אמר פלוני, כך וכך שמעתי על פלוני, אעפ"י שהוא אמת - הרי זה מחריב את העולם". וכאשר הפצת האינפורמציה גורמת גנות לזולת היא עוון חמור מזה והוא **"לשון הרע"**, שאסור לאומרו אע"פ שהוא אמת, מפני שהדברים הללו גורמים "להזיק חברו בגופו או בממונו, ואפילו להצר לו או להפחידו", וכשיש בדברים הנאמרים שקר, האומרם הוא **"מוציא שם רע"** שעוונו חמור מזה, ולמען כבוד האדם וטובתו אסרה התורה את האמירות הללו. ואכן כאשר הבחין משה רבנו שיש לשון הרע בישראל אמר: "אכן נודע הדבר" ופרש"י: "נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל שבעים האומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך".

אלא שההגבלה שהתורה מטילה על הפצת אינפורמציה, מצד אחד היא מגינה על כבוד האדם ושלומו, אך יחד עם זאת היא לכאורה **מטיבה עם העבריין** באשר היא לכאורה מסתירה מהציבור את מעשיו השליליים, מה שמונע מהציבור את היכולת להתגונן מפניו. בגלל האפשרות הזו אין ההגבלה הפרסום קימת בכל מקרה, כי במקרה שיש תועלת באמירה היא מותרת, כמו שאמרו בגמרא (יומא פו ב): **"מפרסמים את החנפים מפני חילול השם"**, וכפירוש רש"י: "שהחנפים הם רשעים ומראים עצמם כצדיקים, אם יש שמכיר במעשיו מצוה לפרסמו מפני חילול השם, שבני אדם למדים ממעשיו שסוברים עליו שהוא צדיק". ברם גם אז הפירסום צריך להיות הצעד האחרון לאחר שננקטו כמה צעדים קודמים, כמו להוכיחו בצנעה, או לפנות לאישיות שיש לה השפעה על העבריין ולהשיבו למוטב. כמו כן במקרים הדורשים טיפול משפטי, יש להמציא למערכת המשפטית את מלוא האינפורמציה ככתוב: **"והוא עד או ראה או ידע, אם לא יגיד ונשא עונו"**, כמו שכתב הרמב"ם בספר המצוות (עשה קעח): "שנצטוינו למסור עדות לפני הדיינים על כל מה שאנו יודעים... והעובר על מצוה זו והוא כובש עדותו - חטאו גדול". ורק לאחר שננקטו כל האמצעים הללו והם לא הועילו רק אז יש להשתמש בפרסום העבריין ברבים כשתמיד המניע הוא טובת הציבור ולא ההשמצה.

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

אזרחי העולם נמאסתם

עורך המגזין הווירטואלי "מראה" בשלוחתו "הכורסא", פרסם בימים אלה מאמר של קובי קמין תחת הכותרת הנ"ל. ראוי לקריאה. ותודה להרב אבשלום קציר.

במסגרת ההתקפה הכללית על החרדים ועל הדתיים, דרשו חברי "עיר ללא הפסקה" תנועת אוטובוסים בשבת. הנימוקים שהעלתה אותה הקבוצה מוכרים היטב ושאובים מאותו פטרנליזם המאפיין את ה"נאורים" וה"צודקים" תמיד, שיודעים טוב יותר ממני מה טוב לי ומה טוב לאזרחי המדינה בכללותם.

על פי רוב לא הייתי מתרגש למשמע אותה הקריאה, כי הרי זוהי קריאה חוזרת ונשנית כמעט בכל חג ומועד וסתם ביום חול.

אלא היות שאנו, אזרחי ישראל, נמצאים תחת התקפה רבתי אנטי-דתית ואנטי-פלורליסטית, או במילים אחרות, התקפת שמאל קיצוני שבקיצוניים הלוקה אף במעט אנטישמיות מתוצרת מקומית - הפעם החלטתי שהגיע הזמן להגיב.

ובכן, אני, אזרח חילוני למהדרין, שאינו מקיים תרי"ג מצוות, ואף אינו שומר כשרות ושבת, מכריז בזאת בשמי (ולהערכתי, בשם עשרות ומאות אלפי אזרחים) שנמאס לי.

נמאס לי מאותם עלובי נפש החותרים בכל יום ויום לפרק את המדינה הזאת מכל סממן יהודי. אנו חיים במדינת ישראל, היא מדינת היהודים היקרה לליבי.

נמאס לי מאלה שחושבים כי תל-אביב היא בירת מדינת ישראל. לא, היא לא. ואם אתם רוצים שהיא תהיה בירת המדינה, חייבים לחול עליה חוקים וכללים של עיר בירה, כלומר של מדינה יהודית ודמוקרטית. ואתם לא "אזרחי העולם". במילים אחרות, עיר הבירה אמורה וצריכה לייצג את אופי המדינה, את אופי אזרחיה ואת ייחודיותה. ובדיוק כפי שאיש מכם לא ידרוש משומרי בית המלוכה הבריטי להוריד את הכובע שמולבש על ראשם, ואתם אוהבים להצטלם עם אותם השומרים, ומבינים שזוהי המסורת הבריטית, וכך נבנית מסורת וכך בונים תרבות (חזרה רפטטיבית על מעשים למרות שתוקפם פג לפני מאות שנים), כך תפנימו שבמדינה יהודית חייבים להיות סממנים של יהדות. כמו למשל שמירת השבת במוסדות ציבוריים. ואוטובוסים הם ציבוריים להפליא. לא נוח לכם, תתבגרו.

נמאס לי שאנשי השמאל הקיצוני בוכים על הכפייה הדתית בעת שה"קונצנזוס" תמיד תמיד נסוג ונוטה לטובת החילוניות. לדוגמה: חנויות, בתי קולנוע, פיצוציות, מכולות וסופר-מרקטים, מסעדות ובתי קפה, הכל מכל בכל פתוח בשבת - משהו שלא היה מקובל רק לפני 20 שנה. לדוגמה: מכירת חמץ בפרהסיה בפסח מתבצעת ללא הפסקה שנה אחרי שנה, ושוב, זה משהו שלא היה מקובל לפני שנים. במילים אחרות, תפסיקו לבכות, ליילל ולהשמיץ, כשאתם יודעים היטב שה"כפיה הדתית" היא שקר.

נמאס לי שאתם, אנשי השמאל הקיצוני, מעמידים פנים שאתם "אזרחי העולם". אולי מן הראוי להזכיר לכם כי להיות יהודי זה מצב שאליו אתה נולד ואין דרך לשנותו. ואולי ראוי להזכיר לכם שרק לפני כ-70 שנה היה מי שקם והסביר לכולנו, במחיר נורא של 6,000,000 נרצחים, שלאנטישמי המצוי לא אכפת שאתם לא רוצים להיות יהודים, ולא אכפת לו שאתם חושבים שאתם "אזרחי העולם". מבחינתו תמיד הייתם ותמיד תהיו רק יהודים. אז וגם היום. תתבגרו.

נמאס לי מהדאגה המזויפת שלכם, אנשי השמאל הקיצוני, ל"זכויות האדם", כשאתם לא "שמים קצוץ" על מיליונים שנרצחים ונטבחים ברחבי העולם ונאנקים תחת משטרים דיקטטוריים, ובמקביל אתם רוצים לשלול אותן הזכויות מהחרדים, מהדתיים ומהמתנחלים.

נמאס לי מהדאגה של אנשי השמאל הקיצוני ל"פליטים". כן, לאותם עבדים מודרניים שאתם אוהבים שהם משרתים אתכם במסעדות, מנקים לכם את הבית, בונים לכם את הדירות, ושאתם לא מוכנים שיגורו צפונה מהתחנה המרכזית.

נמאס לי משנאת החרדים המפעפעת בכם.

המשך בעמוד 8

סיפור לשבת

הפרדס של ר' אליהו דושניצר

/ ח. אפיק

בספר המרתק והחינוכי כל-כך "שאל אביך ויגדך", מתוך אוצרותיו של המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון זצ"ל, מובא הסיפור הבא:

בן היה לרבי אליהו דושניצר, ר' אשר שמו, שקיבל נדוניה לנישואין, פרדס פרי בפתח תקווה. מצב הפרדסים היה קשה וההוצאות היו יתרות על ההכנסות. כך שאביו הגה"צ רבי אליהו זצ"ל עמד ורכש מבנו את הפרדס. הבן נסע לאמריקה ור' אליהו נשאר עם הפרדס על הוצאותיו הגדולות. ר' אליהו לקח הלוואות רבות לתיחזוק הפרדס וליבו היה מר עליו. הוא פנה לגדולי וצדיקי

המשך בעמוד הבא...

ישראל והתחנן שיברכו אותו שיצליח למכור את הפרדס.

כעבור זמן, הגיע אל ר' אליהו מתווך, ועמו יהודי אמריקאי החפץ לקנות פרדס. השניים נסעו, יחד עם המתווך, לאזור הפרדס, ור' אליהו התחיל לשוחח עם הקונה הפוטנציאלי ולהסביר לו את כל ה... חסרונות של הפרדס. הוא מנה את כל החסרונות בפרוטרוט אחת לאחת. גילה לו שעץ פלוני רקוב ומסביב לעץ השני יש ערימת אבנים המפריעה לגידולו. המתווך קפץ ורגז, אך רבי אליהו סבר שעליו להיות אדם אמיתי ולא להונות חלילה את הקונה, ולכן מנה את כל החסרונות אחת לאחת.

בעוד השיחה מתנהלת, שלף האמריקאי מכיסו בקבוק קטן של תרופה והוא הסביר לר' אליהו שהתרופה נועדה למנוע מיחושי לב. ר' אליהו מרים את ידיו ומודיע: "אתה חולה לב. לא תוכל לנהל את תיחזוק הפרדס. אני לא מוכר לך את הפרדס. זה מסוכן בשבילך".

הקונה השתומם. "אני כן רוצה לקנות! מה אכפת לך?", אך ר' אליהו דושניצר מסרב בתוקף: "אתם חולים ואני לא רוצה לסכן את בריאותכם. שיהיה לכם רפואה שלמה, אך את הפרדס אני לא מוכר לכם"...

כעבור מספר שנים נזדמן רבי שלום שבדרון לתל-אביב, שם פגש את ר' אליהו. הצדיק ניגש לר' שלום ומבקש ממנו טובה: "חברי מהישיבה פתח לא מזמן תלמוד-תורה לילדים בירושלים, ובזמנו ביקשתי ממנו שילדי החיידר שלו יתפללו בסוף הלימודים כדי שאצליח למכור את הפרדס. אך כנראה הוא שכח מזה, בגלל רוב טרדותיו. על כן אבקשך שתלך ותזכיר לו את העניין, אם תוכל".

ר' שלום שבדרון שאל: "מהיכן הרב יודע בבירור שמנהל החיידר שכח לבקש מהתלמידים להתפלל על הפרדס?"

ור' אליהו השיב בבטחה: "מה פירוש כיצד אני יודע?! הלא עדיין לא מכרתי את הפרדס. אז בוודאי שהם לא התפללו על זה!"...

ר' שלום שבדרון, שהכיר זה מכבר את צידקותו של ר' אליהו דושניצר, מיהר לשוחח עם מנהל הת"ת, שאכן אישר מיד שכל העניין נשכח ופרח מזכרונו. "אני בדרך לבנק, אך כעת אעזוב את הכל וארוץ לתלמוד-תורה, לבקש מהילדים להתפלל שר' אליהו ימכור את הפרדס". ולא יאמן. כעבור שבוע ימים בלבד מכר רבי אליהו את הפרדס.

ויהי לפלא.

מגדיר הצמחים של ר' חיים עוזר

מסופר על מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, אב"ד וילנא ומחבר השו"ת המפורסם "אחיעזר" שהיה נוהג ללכת עם אחד מתלמידיו ולדבר איתו בדברי תורה עמוקים. השניים טיילו להם בקביעות, כדי שרבה של וילנא ינוח מעט מעמל יומו, ותוך כדי כך הרב ותלמידו התעמקו והתפלפלו בדברי תורה משמחים.

והנה באחד הימים חרג ר' חיים עוזר מהרגלו לשוחח בדברי תורה. ר' חיים עוזר נטל את תלמידו לטייל ביער עבות שבפאתי העיר, בו צמחו אילנות רבים וצמחים ממינים שונים. הם הגיעו למקום ורבי חיים עוזר החל להרצות בפרוטרוט על סגולתו ואופן אכילתו של כל פרח וצמח. "הצמח הזה ראוי לאכילה ואילו הפרח הזה אסור באכילה. הפטריה השחורה שמשמאל טעימה ואילו הפטריה הכתומה שם בצד היא פטריה רעילה", הסביר ר' חיים עוזר לתלמידו המופתע. הרב הישיש טרח במשך שעות להסביר לתלמיד את תכונותיו של כל עץ, שיח, פרח ופטריה, עד שהיה בטוח במאת האחוזים שהתלמיד הבין הכל בדיוק נמרץ. השניים שבו לבית המדרש והתלמיד ההמום לא הבין מדוע רבו נהפך לפתע למומחה לבוטניקה. הסיפור פרח מזכרונו, וכעבור זמן נפטר ר' חיים עוזר, כאשר מספר ימים לאחר פטירתו עלה היטלר לשלטון והחל לכבוש את האזור בסערה.

תלמידו של רבי חיים עוזר ברח אל היערות מפחד הנאצים, שהחלו לרצוח יהודים, ואז התגלה הוא לפתע כמומחה מצוין לצמחים, פטריות ועשבים. מספר שעות לימוד הנושא במחיצתו של רבי חיים עוזר החיו אותו וגרמו לו לדעת מאיזה צמח ראוי לאכול וממה צריך להתרחק. כך, בזכות רוח קדשו של רבו הגדול, נותר הוא בחיים.

ויהי לפלא.

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

האם שאיבה חשמלית אינה עדיפה

כתב מר יאיר פויכטונגר אל הרב שבתי יגל שליט"א:

הרב שבתי יגל שליט"א כתב הנחיות בעניין שאיבת חלב מינקת בשבת, ואם הבנתי נכון, במקרה והתינוק אין בכוחו לינוק וזקוק לחלב אם, מורה הרב לשאוב במשאבה ידנית. ואם אין זה מסתדר עם משאבה ידנית, אפשר לשאוב במשאבה חשמלית. בדידי הוי עובדא לפני מעט יותר משנה ושאלתי למורה הוראה והורה לי לא כן, ועל כן רציתי להעלות הדבר בפני כבוד הרב שליט"א.

אמנם הדבר נחשב כפיקוח נפש ומותר לכתחילה לחלל שבת על כך, אלא שכיון שבשאיבה במשאבה ידנית כל לחיצה ולחיצה מלאכה דאורייתא היא, ואילו במשאבה חשמלית אף אם אינה מופעלת מערב שבת (שהפעלת משאבה היא לדעת החזו"א איסור דאורייתא) ישנן פחות מלאכות, שהרי הפעלת המכונה מעשה אחד הוא, והצמדתה אל גוף האשה מעשה אחד הוא. ואמנם יש לדון, אולי, את אחיזת המשאבה החשמלית כמעשה, אך לכאורה הוא מעשה אחד ולא כשאיבה ידנית שכל פעולה ופעולה מלאכה היא. ואפשר שיש עוד לדקדק ולהאריך בזה ולהקל במשאבה חשמלית יותר מידנית. כמובן שניתן להקל עוד יותר אם יעמיד את המשאבה באופן שלא תצטרך להחזיק בה ושתדלק מאליה וכך תחסוך מלאכות. אך מורה הוראה מובהק הדגיש לי שלא כדאי כל כך לנהוג כך משום שמרוב השתדלויות לחסוך באיסורי תורה יתייבש החלב. כידוע שייצור החלב קשור באופן ישיר לשלוות נפשה של האשה, ולכן, אולי הכי נכון היה להורות שכל אחת תעשה כפי שנוח לה במידה וקיים אצלה הבדל, אבל מי ששווים אצלה פחות או יותר משאבה ידנית וחשמלית, נראה שיש להמליץ על חשמלית יותר.

וזאת השיב לו הרב יגל שליט"א:

עיינתי בתגובתך לגבי 'הלכות הנוגעות לחלב אם בשבת' ובה אתה מעיר כי יש להעדיף חליבה ע"י משאבה חשמלית מאשר משאבה ידנית מהטעם שבכך אנו ממעטים במלאכות.

האמת שגם בדידי הוה עובדא לפני מספר שנים והתייעצתי עם מורה הוראה וגם הוא הורה להעדיף שאיבה במשאבה חשמלית מאותו טעם, אך לענ"ד לא נראה כן. שהנה טענתך היא שבמשאבה ידנית כל לחיצה ולחיצה היא מלאכת 'מפרק' דאורייתא ואילו במשאבה חשמלית יש רק את חיבור המכונה לחשמל (ובזה כידוע נח' הפוסקים אם הוא דאורייתא או דרבנן ואכמ"ל) ואח"כ את הצמדת המכונה לגוף האישה שזו עוד פעולה אחת ולא עוד, אמנם לי נראה שגם במשאבה חשמלית כל פעם שהמכונה שואבת חלב יש כאן מלאכה דאורייתא שעצם זה שהאישה מפעילה כוח כדי להצמיד את המכונה לגופה זה נקרא כעשייה בשבת ולכן כל פעם שהמכונה שואבת יש כאן מלאכת מפרק, שהרי לא מדובר כאן בפעולה חד פעמית אלא פעולה מתמשכת הדורשת כל הזמן הפעלת כוח מצד האדם ולכן יש כאן 'כוח גברא' במשך כל השאיבה וכל שאיבה ושאיבה מתייחסת אל האישה שמצמידה את המשאבה.

אמנם באופן שהאישה מצמידה את המשאבה אל הגוף ואח"כ המשאבה נשארת במקומה ע"י אמצעים אחרים כגון חוטים נמתחים וכדו' אז אכן הצדק עמך שבמשאבה חשמלית אנו חוסכים במלאכות, אבל מכיוון שדבר זה לא פרקטי בכלל, לכן כתבתי שיש להעדיף מכונה ידנית משום שבה אנו חוסכים את המלאכה שיש בחיבור המשאבה לחשמל.

אם המכונה החשמלית מחוברת מערב שבת לחשמל ומכוונת להידלק בזמנים קבועים ע"י שעון שבת או אז מצד הלכות שבת לא יהיה הבדל באיזו מכונה יש להעדיף להשתמש לפי מה שכתבתי.

ועיינתי בספרים המצויים בימינו על הלכות שבת ומצאתי בזה דעות חלוקות שבספר שמירת שבת כהלכתה (מהדורה שלישית, תש"ע) כתב בהערה ס"ג של פרק ל"ו כדבריך שיש להעדיף משאבה חשמלית ומאידך בספר אורחות שבת חלק א' פרק ד' סעיף ל"ח כתב כדברי שיש להעדיף משאבה ידנית, וצ"ע.

ויש עוד להאריך בגדר 'כח גברא' ובגדר מסייע במעשה שבת, ולציין עוד לדברי החזו"א המפורסמים באו"ח סימן ל"ו אות א' ד"ה 'החורש' אך אכמ"ל.

בשולי הגיליון: אוסיף עוד סברא שעלתה בדעתי שאם בכל פעם שהיא שואבת יוצאת כמות פחות מכשיעור א"כ חיובא לעולם ליכא, ובהפעלת המשאבה החשמלית יש חיוב של 'בונה' לדעת החזו"א וא"כ זו עוד סברא להעדיף את המכונה הידנית אמנם לפי מה שמבואר בשו"ע סימן שכ"ח סעיף י"ד בשם הר"ן שעדיף לעבור עבירה אחת חמורה מהרבה עבירות פחות חמורות (ולכן שוחטין לחולה בשבת ולא מאכילים אותו נבילה) א"כ אין נפ"מ.

שביבים / שאול שיף

פרשת החודש

בשבת שלפני ראש חודש ניסן, או בשבת שבה חל ראש חודש ניסן, קוראים בתורה את פרשת החודש (או"ח סימן תרפה סעיף ד') הטעם לכך, משום שבפרשה זו נאמר שחודש ניסן הוא הראש לחודשי השנה ומפורטים בה דיני קורבן פסח.

יש הנוהגים לקרוא החל מראש חודש ניסן את פרשת קרבנות הנשיאים (במדבר ז'), בכל יום את קרבנו של נשיא אחר. הסיבה: משום שבאחד בניסן הוקם המשכן, ומאותו יום ואילך הקריבו שנים עשר הנשיאים

את קרבנם לחנוכת המשכן, "ובקריאת הפרשה" - כותב השל"ה הק' בתחילת מסכת פסחים, "הוא מעורר קדושת היום".

ויקרא אל משה

מכאן אמרו "כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנו". תדע לך שכן הוא ממשה אבי החכמה ואבי הנבואה שהוציא את ישראל ממצרים ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים ונתעסק במלאכת המשכן ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו ה', שנאמר "ויקרא אל משה" (ויקרא רבה).

ובביאור העניין של "נבלה טובה הימנו" המתייחס לתלמיד חכם שאין בו דעת, הובאו מספר הסברים:

מסביר החיד"א (אהבת דוד, דרוש ב'): כי כוונת המדרש היא לנאמר בגמרא (ברכות ל"ג.) "גדולה דעה שנתנה בין שתי אותיות, שנאמר 'כי ק-ל דעות ה'".

לכן, תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנו, כי על עור הנבילה אפשר לכתוב מזוזה (עיין מסכת שבת ק"ח.), ואז עור הנבילה נמצא בין שני שמות, שהרי המזוזה מצד אחד של הקלף, ושם הוי"ה שכותבים על גבו מהצד השני, ואילו אותו ת"ח שאין בו דעת, אינו זוכה להיות בין שני השמות, בגלל שאין בו דעת שניתנה בין שתי אותיות.

הסבר נוסף מובא בספר לב האר"י, על פי הסיפור המובא במדרש: "מעשה בטבח שהיה מאכיל לישראל נבילות וטריפות, ופעם אחת שתה יין בערב שבת ועלה לגג ונפל ומת, והיו הכלבים מלקקים את דמו. באו ושאלו לו לרבי חנינא: מהו להוציאו מן הכלבים? אמר להם: הניחו להם לכלבים, שמשלהם הם אוכלים. הרי נאמר בתורה: "ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו", וזה היה גוזל את הכלבים ומאכיל את ישראל, לפיכך הם נפרעים ממנו עכשיו.

לכן, "תלמיד חכם שאין בו דעה" - כלומר, שאיננו יודע לפסוק הלכה כראוי ולמרות זאת הוא עונה לשאלות, מתיר איסורים ואוסר את המותר, גורם על ידי כך שיאכלו בני אדם נבילות וטריפות, הרי ממילא "נבילה טובה הימנו", שכן בגללו בני אדם אוכלים נבילות, ואילו הוא עצמו נאכל ע"י הכלבים...

ה"חוות יאיר" כותב כי "נבילה טובה הימנו", כי נבילה מותרת בהנאה, ואילו מתלמיד חכם שאין בו דעת אי אפשר כלל להנות!

ואילו בשם רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מובא, כי "נבילה טובה הימנו" - נבילה מטמאה רק במגע ובמשא, אבל כשלא נוגעים בא ואין קשר איתה, אינה מטמאה.

אבל תלמיד חכם שאין בו דעת, אין מנוס מפניו. אתה מתחמק ממנו, והוא רודף ובא אליך הביתה.

ושחט אותו על ירך המזבח צפנה

במפרשים מובאת הסיבה בגללה נשחט קרבן העולה דווקא בצד צפון של המזבח: "אלא הוא מצד צפון זכר לאילו של יצחק" - אך לא ברור הקשר בין אילו של יצחק לצד צפון דווקא?

ועוד - מה הרבותא בהזכרת האיל? לכאורה יש לזכור את עקידת יצחק ולא את האיל!

הסבר יפה מובא בשם המהרי"ל דיסקין זצ"ל. בתחילה, בזמנו של אברהם אבינו, היה המנהג לשחוט את הקרבן על גבי המזבח, ולא בצידו. הראיה היא מעקידת יצחק, שם נאמר "וישם אותו על גבי המזבח". לכן, כשמן השמים הראו לאברהם לקחת את האיל במקום יצחק, היה צריך להוריד את יצחק מעל המזבח כדי להקריב את האיל במקומו.

אבל, אברהם לא עשה זאת, משום שחשש שמא יימצא פסול כל שהוא באיל, ואז ישחט מיד את יצחק, ולכן השאיר את יצחק עקוד על המזבח ואילו את האיל שחט בצידו.

ממילא - זו הכוונה "להזכיר את אילו של יצחק" - כי העובדה שהאיל נשחט בצד המזבח ולא על גביו, היא בגלל צדקתו של אברהם אבינו שהשאיר את יצחק על המזבח, שמא יצטרך להקריבו אם יפסל האיל. יוצא ששחיטת האיל בצפון, היא העדות לצדקתו של אברהם אבינו, ועד כמה היה חרד לדבר ה', ולכן נקבע כי כל שחיטת קדשי קדשים תהיה בצפון, זכרון למעשי אברהם.

דעת הרבנית

תוך כדי עיון בספר "שמחת יום טוב" (מאת הרב זאב זלצר והרב אליהו קופמן) הופתעתי ביותר מהכתוב להלן על פסק הרבנית:

"ישנם פוסקים הטוענים שצריך להדליק את נרות החג עוד לפני כניסת החג ולא מאוחר יותר, כדי שהנרות ישמשו לא רק לצורך עונג יום טוב אלא גם לצורך כבוד יו"ט. וכך גם דעתם של האדר"ת זצ"ל ואחרים, וכך כותב בעניין זה הרב עובדיה יוסף שליט"א ב"יחוה דעת" א' תשובה כ"ו:

'הגאון רבי יצחק בלאזר בשו"ת "פרי יצחק" ח"א העלה, שגם הדלקת הנרות של יום טוב צריכה להיות מבעוד יום, כמו בערב שבת... לפיכך, יש להקדים ולהדליק קודם שקיעת החמה, שהוא מכלל כבוד יו"ט'. כמו כן הביא שם בדברי תשובתו גם את דעת הרבנית אשת הסמ"ע, את דעת האדמו"ר ממונקאטש ואת דעת ה"מטה אפרים" שאת נרות החג יש להדליק מערב יום טוב משום כבוד החג. ומאידך את דעת שו"ת "מנחת שמואל" המסתמך על "הפוסקים הרבים" הסוברים ש"עיקר הדלקת הנרות הוא משום הסעודה", ולכן סובר ה"מנחת שמואל" שעדיף להדליק נרות בעת שנכנסים לסעודה. וכן דעת שו"ת "רב פעלים" ועוד וכך מסיים הרב עובדיה יוסף שליט"א ומסכם הלכה למעשה: "הנשים שנוהגות להדליק הנרות של יום טוב בלילה יש להן על מה שיסמוכו. ומכל מקום הרוצות להחמיר ולהדליק הנרות של יום טוב מבעוד יום - תבוא עליהן ברכה".

וכך מצאתי כתוב על הרבנית אשת הסמ"ע זכותם תגן עלינו:

ואסיים בסיפור מעשה ששמעתי (מפי ר' דוד קרקובסקי, בעבר ראש השו"בים בפריז) על הרבנית מרת ביילא אשת הסמ"ע (ספר מאירת עיניים):

עוד בהיותה בלבוב עיר מגוריה עברה פעם בשעות הבוקר ליד ביתו של עגלון ושמעה מבעד לחלון את ברכות השחר, שאמר "שלא עשני אשה". באה הביתה ופנתה לבעלה, הסמ"ע: "היתכן! בעל-עגלה זה, שהוא בור ועם הארץ ואינו יודע אף פירוש המלות אומר "ברוך שלא עשני אשה"? השיב לה הסמ"ע: "תנוח דעתך, הוא התכוון לא אליך, אלא לאשתו, וכן גם אני אומר לגביך, כל בעל אומר זאת לגבי אשתו". (בלוג הספרים באנגלית/עברית).

למרות היותה בת יחידה להורים אמידים, מאסה הרבנית בתענוגי העולם הזה והרבתה בתעניות וסיגופים. לכבוד שבת בישלה מאכלים לסעודות היום, אולם את רובם חילקה לנזקקים.

לאחר שנישאה לר' יהושע פולק, התגוררה עמו בלבוב וסייעה לו רבות על מנת שישקוד על לימוד התורה.

כל ימות השנה השכימה טרם עלות השחר, הזדרזה לפתוח את עזרת

הנשים בבית הכנסת והתפללה בתחנונים, סיימה לאחר כל המתפללים וישבה ללמוד חומש עם מפרשים, הייתה בקיאה בהלכות נידה וחידשה חידושים בדיני נשים. כך, למשל, שביום טוב יש לברך על הנרות ולאחר מכן להדליק, זאת, בניגוד להדלקה בשבת וכן שרצוי להדליק את הנרות ביום טוב לפני תפילת ערבית ולא לאחר התפילה.

לאחר מכן ביקרה חולים, הלכה לנחם אבלים, תפרה טליתות וקיטל, העניקה צדקה לכל דורש ודאגה לחינוך ילדיה.

לאחר פטירת בעלה עלתה לארץ ישראל ונסעה לקברי צדיקים בכל הארץ, התגוררה בירושלים ובגיל 58 השיבה נשמתה ליוצרה.

אזרחי העולם נמאסתם (המשך)

חנייה באירופה להתעדכנות

נמאס לי מצקצוקי הלשון שלכם ומן ההזדעזעות המדומה שלכם מ"גזענות" ו"הדרה", בעת שאתם לא מוכנים שחרדי אפילו ידרוך בשכונה שבה אתם מתגוררים, וודאי שלא יתגורר בבניין שבו אתם גרים.

נמאס לי שאתם, אנשי השמאל הקיצוני, מונים בסך הכול כמה מאות, אולי כמה אלפים, ואתם עושים רעש כאילו אתם מאות אלפים וגם משוכנעים בכך. לא, אתם לא, והגיע הזמן שתפנימו את זה.

נמאס לי שאתם, אנשי השמאל הקיצוני, מנסים להציג את עצמכם כמי שדואגים לחלשים. אתם לא. אתם רק משתמשים בהם ובחולשה הכלכלית שלהם בציניות מעוררת חלחלה, כדי לקדם את האינטרסים שלכם. כן, אתם, שדרני הרדיו ומגישי הטלוויזיה ה"סוציאליסטים", עובדי ההייטק ה"רגישים חברתית", והפרופסורים המכובדים, ה"אינטלקטואלים", שמביאים הביתה משכורות שיכולות לפרנס בקלות כמה וכמה משפחות חלשות, ואתם אף פעם לא מדברים על זה, ואם מישהו מנסה לדבר על זה, אתם מעמידים פנים נעלבות ומסרבים לדון בנושא.

נמאס לי שאתם צורחים על "כסף שהולך לישיבות", בעת שאתם נהנים ממיליארדי שקלים שזורמים מתחת ומעל לשולחן לאוניברסיטאות, ל"מוסדות תרבות", ל"מכוני מחקר", ל"בתי ספר לקולנוע ואמנות", ל"תיאטרון" וכולי, ואתם בוכים בצדקנות על "גיוס חרדים", בעת שתל-אביב גדושה באזרחים צעירים וחוגגים שמתגאים בכך שלא התגייסו והם לא מתכוונים להתגייס. (לא מאמינים לי? תשאלו קצת אנשים במסעדות, בבתי הקפה, ובמסיבות).

נמאס לי שאתם מדברים גבוהה על "קבלת האחר" ועל "הבנה ופתיחות" ועל "קבלת השונה", רק בתנאי שהוא לא דתי או חרדי, או מתנחל, וכל עוד הוא נמצא בצד השני של כדור הארץ, או אולי צפונה מחדרה ודרומה מגוש דן.

נמאס לי שאתם חושבים שהם "פרימיטיביים", וחיים "בימי הביניים", כי הם מכבדים את מסורת אבות אבותיהם, שהם גם אבות אבותי, ושיש להם תרבות לימוד וערכים ששרדו וישרדו הרבה אחרי הטלוויזיה, הדי.וי.די, הבגדים, המסיבות, ההופעות, האמנים (שפתאום מתחילים לגלות את אוצרות התרבות היהודית), תוכניות הריאליטי, וצרור הערכים המזויפים המיובאים היישר מאמריקה, עם חנייה קטנה באירופה להתעדכנות.

וכן, יש לי על החרדים ועל הדתיים ביקורת רבה וטענות לרוב, אבל אני לא שונא אותם, ולא מזלזל בהם. ולמרות הכל, אני רואה בהם חלק מעם ישראל, חלק ממני, ואנשים שווי זכויות, שלדעתם ולעולמם יש מקום, ובייחוד כאן במדינת ישראל, היא מדינת היהודים.

ודרך אגב, אני כחילוני שמח מאוד שיש למדינה סממני יהדות, ולטעמי צריך שיהיו לה יותר, לא פחות. וכן, אני אוהב את החגים היהודיים, אני אוהב את הרעיון שהערים שקטות מעט ביום שבת, ואני לא מתלהב מזה שבחיפה יש תחבורה ציבורית. אז מה?

אני אוהב את הרעיון שילדותַי ילמדו על חגי ישראל וישירו שירים מטופשים, יתחפשו בפורים וידליקו מדורה בל"ג בעומר, ידליקו נרות ויאכלו סופגניות וישבו יחד עם המשפחה בליל הסדר. ואני לא שמח שאימצנו כאן את "וולנטיין דיי" ואת ה"כריסטמס" ואת "סילבסטר", ואני לא מתלהב מהמחשבה שמתי שהוא ילדי ישראל יתחילו לחפש "ביצי פסחא" ויקשטו דמוי אשוח.

ואני גם רוצה שילמדו תנ"ך ותלמוד בבתי הספר הרבה לפני שילמדו את אפלטון, וקרל מארכס, והיידיגר, וקאנט. כבודם במקומם מונח, אבל כך גם כבוד החוכמה והגאונות היהודית. ועצוב לי שביטלו ברוב בתי הספר היסודיים את שיעורי התושב"ע (תורה שבעל-פה) והגיאוגרפיה של ארץ ישראל.

ואני גם שמח לבלות בשבת במסעדה, אבל עצוב לי שמוכרים חמץ בפרהסיה ועושים לחרדים ולדתיים "דווקא" ומתגאים בכך. בעיני זאת לא אידיאולוגיה, אלא עליבות וקטנוניות מצערת.

וכן, אני מאמין שראוי לגייס את החרדים לצבא ולשירות לאומי. אבל אני מבין שחלקם מאמין בלב שלם שלימוד תורה חשוב יותר מאשר גיוס לצבא. וראוי שאנחנו החילונים נבין גם אותם ונפסיק להתייחס אליהם כאל אזרחים סוג ב'.

אני, כחילוני, רוצה לשוחח עימם, להגיע עמם להבנות, גם אם זה ייקח עוד כמה וכמה שנים.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il